

OK 2007: Resumé af forhandlingsforløbet

FAKTABOKS

JESPER DUE og JØRGEN STEEN MADSEN

30. april: Kl. godt 16 mandag den 30. april trådte forligsmand Asbjørn Jensen sammen med LO's formand Hans Jensen og DA's adm. direktør Jørn Neergaard Larsen frem i Forligsinstitutionen, hvor forligsmanden kunne meddele, at mæglingsforslaget var vedtaget. På arbejdsgiversiden var der 100 pct. opbakning. På lønmodtagersiden blev resultatet et ja ved urafstemningen, hvor 55,5 pct. stemte ja og 44,5 pct. stemte nej. Stemmeprocenten var på LO-området 37,1 mod 37,2 i 2004. Der var ja-flertal i 11 af de 13 omfattede forbund, og i de fleste af dem endda et solidt flertal på op imod to tredjedele eller mere. Kun i to forbund var der flertal imod. Det var FOA, der med i alt kun 1500 medlemmer i den private sektor, var uden større betydning, og 3F, hvor der var 62 pct. imod og en stemmeprocent på 40. At LO's største medlemsforbund på den måde skilte sig ud, var dog ikke den store overraskelse, idet der ofte tidligere har været nej-flertal i SiD, der udgør den største del af det nye forbund, 3F. Det har det sædvanlige ja-flertal i KAD, den anden deltager i 3F-fusionen, ikke kunnet opveje. Nej'et fra 3F's medlemmer fremstod denne gang særligt markant, fordi 3F stort set var alene på nej-siden og fordi flertallet imod mæglingsforslaget var endnu større end i SiD i 2004.

7. april: Sidst på eftermiddagen fredag den 6. april kunne forligsmand Asbjørn Jensen underskrive det færdige mæglingsforslag, der blev fremsat både med DA's og LO's anbefaling. Der sættes nu en afstemningsprocedure i gang – herunder med urafstemning på lønmodtagersiden. Resultatet af afstemningen offentliggøres mandag den 30. april. Den meget lille del – ca. 1 pct. – der ikke selv har nået en aftale, får fastsat løn- og arbejdsvilkår for de næste tre år i mæglingsforslaget. I store træk er resultaterne i de indgåede forlig her blevet fulgt.

Det er ikke alene det samlede LO/DA-område, som er omfattet. Det gælder også en række overenskomster dels med andre arbejdsgiver- eller lønmodtagerorganisationer, dels med enkeltvirksomheder. Herunder er eksempelvis overenskomsten mellem SAS og kabinepersonalets organisation, CAU. Her kunne parterne ikke selv nå et forlig, og forligsmanden har således dikteret bestemmelserne i mæglingsforslaget til CAU's store utilfredshed.

Mæglingsforslaget blev modtaget af hovedorganisationerne i en meget positiv stemning. LO og DA har i forbindelse med mæglingsforslaget aftalt, at der skal ske en regulering af bidraget til uddannelsesfonden, der skifter navn fra LO/DA Uddannelsesfonden til LO/DA Oplysnings- og Uddannelsesfonden. Fra 1. januar 2008 øges bidraget fra 28,5 til 31 øre pr. time. Fra 1. januar 2009 foretages derudover en forhøjelse af ATP-bidraget til samlet 3.240 kr. pr. år (hvoraf arbejdsgiverne betaler to tredjedele). Formålet er at fastholde niveauet i ATP-opsparingen på et niveau svarende til 1 pct. af gennemsnitslønnen på LO/DA-området.

4. april: Det lykkedes i fortsatte forhandlinger, at få de resterende større områder på plads, dvs. såvel tekstilindustrien som slagterierne og fødevarerindustrien. Dermed var 99 pct. af det samlede LO/DA-område i mål, og de to hovedorganisationer kunne lidt før kl. 5 natten til onsdag give deres tilslutning til den mæglingsskitse, forligsmanden fremlagde. Det skal herefter behandles teknisk, og forligsmanden skal tage stilling til en evt. sammenkædning med igang-værende forhandlinger af overenskomster uden for LO/DA-området, før han fredag den 6. april fremsætter det endelige mæglingsforslag. Det sendes herefter til afstemning med en frist på ca. 3 uger.

2. april: Efter endnu en uges opslidende forhandlinger når parterne på de fleste tilbageværende områder i mål. Det viste sig vanskeligt at omsætte forliget i fællesoverenskomsten mellem HTS og 3F på transportområdet den 25. marts til de øvrige normallønsoverenskomster. Men i løbet af weekenden blev bl.a. den sidste store transportaftale forhandlet færdig. Det samme gjaldt rengøringsområdet og HK's overenskomster med HTS og de grafiske arbejdsgivere. Forligsmanden og LO og DA havde sonderinger både torsdag og søndag, og mandag formiddag den 2. april begyndte arbejdet med at skrive et mæglingsforslag sammen. På det tidspunkt var 95 pct. af det samlede LO/DA-område på plads. Af større områder resterede kun slagterierne og fødevarerindustrien (NNF og DI) samt beklædnings- og tekstilindustrien (3F og DTB).

26. marts: Efter mere end 175 timers forhandlinger lykkedes det endelig søndag formiddag den 25. marts for HTS og 3F's Transportgruppe, at nå til et forlig om fællesoverenskomsten, der direkte eller indirekte dækker over 40.000 chauffører, lager- og havnearbejdere. Dermed skete der et gennembrud på normallønsområdet, som åbner op for forhandlinger om en lang række andre overenskomster med samme lønsystem, fx rengøringsområdet, slagterierne og fødevarerindustrien. Forliget indeholdt en stigning i normallønssatserne, der med 3,50 kr. første år og 3,00 kr. i hver af de to efterfølgende år ligger over mindstebetalingsområdet – på samme niveau som det var tilfældet i forrige runde. Til gengæld er der ekstra store stigninger på en række tillæg, således at Transportgruppens formand Orla Petersen kunne gå ud og sige, at det var det bedste resultat nogensinde. Adm. direktør i HTS Ole Krog kaldte forliget ansvarligt, men det var dyrere, end man havde regnet med. I weekenden blev der desuden opnået forlig vedr. en af de tilbageværende nøgleoverenskomster inden for mindstebetalingsområdet – aftalen for kontor og lager mellem Dansk Erhverv samt HK/Handel og HK/Privat. Overenskomsten følger mønsteret i industriforliget, men tilpasset de særlige vilkår i servicebranchen. Interessant er bl.a., at der indgås en særlig IT-overenskomst, hvor 50 pct. reglen ikke er med, men hvor konfliktretten samtidig er indskrænket.

I de kommende dage vil der på de resterende områder være mulighed for selv at nå resultater, inden forligsmanden sammen med LO og DA tager fat på at formulere et samlet mæglingsforslag.

22. marts: Endnu nogle områder er kommet på plads, bl.a. overenskomst for emballageindustrien med 3F og HK/Privat, så det nu er mere end 70 pct. der er nået i hus. Der er stadig ingen på normallønsområdet og fortsatte bestræbelser på transportområdet i ugens løb i Forligsinstitutionen har ikke givet resultat. Torsdag kl. 13.00 var LO og DA i Forligsinstitutionen til orienterende møde. Derefter meddelte forligs-

manden, at han udsætter konflikterne i yderligere to uger. En storkonflikt vil træde i kraft på femtedagen derefter, dvs. den 11. april, med mindre forligsmanden opgiver mæglingen i løbet af udsættelsesperioden. HTS og 3F's Transportgruppe genoptog forhandlingerne torsdag kl. 16.00.

19. marts: Efter endnu 20 timers forhandlinger sendte forligsmanden parterne på transportområdet hjem lørdag morgen med besked om at møde igen sent tirsdag eftermiddag den 20. marts. Det er samme dag, hvor LO og DA igen skal til orienterende møde med Asbjørn Jensen. I weekendens forløb er 3F's udestående forlig på byggeområdet kommet på plads – isoleringsoverenskomsten med Dansk Industri, den lille gulvoverenskomst med Dansk Byggeri samt industriooverenskomsten med Dansk Byggeri. Et historisk kuriosum er det, at den gamle bryggerioverenskomst - tidligere mellem RBF og Dansk Industri, nu mellem 3F og DI - helt ophører. Dette område vil i fremtiden være omfattet af den store industriooverenskomst. HK har tidligere indgået aftale for funktionærerne med arbejdsgiverorganisationen Tekniq. Hvis der i forlængelse heraf også kan indåes forlig om funktionæroverenskomsten på serviceområdet mellem på den ene side Dansk Erhverv og på den anden side HK/Privat og HK/Handel, vil der ikke være meget andet end normallønsoverenskomsterne tilbage.

15. marts: LO og DA er hos forligsmanden, og det må konstateres, at det går trægt med at få flere forlig i hus. Dog er man nu oppe på omk. 70 pct. af det samlede område. Forudsætningen for et samlet resultat er stadig et gennembrud på normallønsoområdet, og forligsmanden vil derfor fredag den 16. marts genoptage forsøget på at få HTS og 3F's Transportgruppe til at nå til enighed. Han efterlyser i den forbindelse vilje til at bevæge sig hos parterne – bl.a. at 3F tager hensyn til, at der også på normallønsoområdet efterhånden foregår en lønudvikling i virksomhederne. Chaufførerne er således ikke alene afhængige af de overenskomstbestemte satsstigninger – underforstået at det er en kendsgerning som må afspejle sig i overenskomstforhandlingerne.

En begyndende krisestemning synes at brede sig på grund af det træge tempo i forligsbestræbelserne, men der er trods alt fortsat en uge tilbage af forligsmandens første udsættelsesperiode.

9. marts: En række overenskomstområder kommer i mål i løbet af ugen, så mere end to tredjedele af LO/DA-området har indgået forlig. Videre forhandlinger på transportområdet fører stadig ikke til noget resultat, og natten til fredag sendes HTS og 3F's Transportgruppe hjem på ubestemt tid. Forligsmanden holder møde med LO og DA og drøfter situationen. De varslede konflikter udsættes med i første omgang 14 dage. I denne periode vil bestræbelserne for at nå gennembrud på normallønsoområdet fortsætte.

4. marts: Forligsmanden har holdt møder med HTS og 3F's transportgruppe det mest af weekenden i bestræbelserne på at nå et gennembrud på normallønsoområdet.

2. marts: Forligsmanden holder orienterede møde med LO og DA. Asbjørn Jensen er tilfreds med forløbet, hvor der nu er godt halvdelen af områderne i mål. Derfor skal LO og DA først møde forligsmanden igen næste fredag. Imellem gælder det for forligsmanden om at få presset HTS og 3F til inden for transporten at indgå det norm-

givende forlig på normallønsområdet. Han har haft parterne til møde fredag kl. 12. Hvis der stadig mangler forlig forud for næste weekend vil forligsmanden udsætte de varslede konflikter med 14 dage. Forlig for restaurationsbranchen mellem Horesta (medlem af Dansk Erhverv) og 3F's private servicegruppe. Forliget følger resultaterne i industrien, men i en tilpasset form.

1. marts: LO-forbundene sender konfliktvarsler med det forkortede varsel på en uge, som parterne har aftalt skal gælde i forbindelse med overenskomsternes udløb pr. 1. marts. Forlig for 20.000 i metalbranchen mellem Dansk Metal m.fl. og DS Håndværk & Industri. Aftalen følger det store industriforlig.

28. februar: Forlig i byggeriet mellem på den ene side Dansk Byggeri og på den anden side 3F og TIB for ca. 80.000 byggearbejdere følger hovedlinierne i industriforliget, men tilpasset bygge- og anlægssektorens særlige vilkår. I stedet for fritvalgskontoen øges søgnehelligdagsbetalingen, der også finansierer feriefridagene, og lønmodtagerne kan anvende midlerne enten til frihed, pension eller løn. Vederlag til tillidsrepræsentanter bliver i byggesektoren omsat til ekstra midler til arbejdsmiljøarbejdet. De faglige organisationer gives bedre mulighed for at få oplysninger om løn- og arbejdsforhold og dermed sikre overenskomstmæssige forhold for østarbejdere mv. Endelig forøges løn under sygdom ved tilskadekomst til otte uger.

En nej-kampagne med deltagelse af lokale afdelingsformænd og tillidsrepræsentanter lanceres i medierne. Forligene giver for lidt, er det overordnede budskab. På industriområdet var der især større forventninger til forbedringer for skifteholdsarbejdere end forliget kan leve op til.

27. februar: Det næste store forlig er i mål. Det er aftalen på butiksområdet mellem HK/Handel og Dansk Erhverv. Her enes parterne om en uddannelsesfond i mere begrænset målestok, men efter samme mønster som i Industrien. Det bidrager til at skaffe midler til et ekstra lønløft i form af et anciennitetstillæg på to kr. oveni de aftalte mindstelønssstigninger i industrien. Forhandlingerne på transportområdet mellem 3F's Transportgruppe og HTS ender efter 8 timer uden resultat, og parterne erklærer, at de har brug for forligsmandens hjælp.

26. februar: Forliget godkendes af CO-industris centralledelse. HK/Privat er dog imod med henvisning til, at den såkaldte 50 pct. regel på funktionærområdet ikke er blevet fjernet.

De øvrige overenskomstområder sættes i gang af forligsmanden, der orienterer sig med LO og DA.

25. februar: Ca. kl. 20.00 er forliget mellem DI og CO-industri en kendsgerning. CO-industri renoncerer på de eksklusive rettigheder, men får til gengæld en væsentlig styrkelse af tillidsrepræsentanterne. Hovedresultaterne er derudover: 1) Tre ugers forældreorlov reserveret til mændene. 2) En fritvalgsordning, hvor der indskydes 1 pct. i den treårige overenskomstperiode og desuden midlerne fra de fem feriefridag og søgnehelligdags-betaling. 3) Starten på en kompetenceudviklingsfond, der skal bidrage til et væsentligt løft i efteruddannelsen. Arbejdsgiverne får gjort forsøgsordningen permanent og dermed fortsat mulighed for i virksomhederne under forudsætning af lokal enighed at fravige arbejdstidsbestemmelser mv. i overenskomsten.

Mindstelønssatserne hæves med 3 kr. første år og 2,50 kr. de to efterfølgende år, dvs. et løft i forhold til 3 x 2,25 kr. i 2004.

24. februar: Efter et intenst forhandlingsdøgn holder parterne pause ca. kl. 18. lørdag, men har aftalt at mødes igen næste formiddag.

23. februar: Situationen drøftes i forhandlingsudvalgene og det fører over i en egentlig forhandlingsrunde, da parterne igen samles i Industriens Hus på Rådhuspladsen. Mødet med forligsmanden aflyses derfor.

22. februar: Tilbagemeldingen hos forligsmanden aflyses telefonisk. I stedet indkalder CO og DI igen hver for sig deres forhandlingsudvalg til fredag med henblik på at vurdere mandaterne.

20. februar: DI og CO-industri i Forligsinstitutionen og drøfter over 4 ½ time først samlet siden hver for sig situationen med forligsmanden. Parterne bliver sendt hjem for at prøve endnu engang. De skal melde tilbage til forligsmanden torsdag kl. 13.

18. februar: LO og DA igen i Forligsinstitutionen, der satses stadig på DA's foranledning på at få skabt muligheder for et forlig i industrien trods sammenbruddet lørdag.

17. februar: DI og CO-industri må konstatere, at forhandlingerne er brudt sammen på et principelt spørgsmål. CO-industri kræver eksklusive uddannelsesrettigheder til medlemmerne. DI modsætter sig enhver form for forskelsbehandling af de ansatte i DI's medlemsvirksomheder. Selv om DI er parat til at drøfte en række krav, frygter arbejdsgiverne også en for stor samlet ramme.

16. februar: Hovedforhandlerne har svært ved at komme nogle vegne og tager en time-out i forhandlingerne. De indkalder hver for sig deres forhandlingsudvalg til lørdag for at vurdere, om der er grundlag for videre forhandling.

14. februar: Sonderende møde mellem industriens forhandlere, der derefter orienterer forligsmanden. De vil gøre et forsøg den kommende weekend. LO's næstformand, Tine Aurvig-Huggenberger, diskuterer eksklusive medlemsrettigheder i Magasinet Penge med De Kristelige.

13. februar: DI og CO-industri opgiver at nå et forlig inden fristen for opsigelse den 13. februar. Forligsmanden indkalder LO og DA til et orienterende møde. Det er stadig industriens parter, der skal forsøge at lave et gennembrudsforlig.

8. februar: DI og CO-industri må opgive at få gang i en afgørende forhandlingsrunde om et industriforlig. Det er ikke noget sammenbrud, men situationen betegnes som alvorlig.

2. februar: Overenskomst for 3.500 bagere – uden for LO/DA-området – indeholder uddannelsesfond med eksklusive rettigheder til medlemmerne af NNF. Det er kun 100 kr. om året pr. ansat, men det er en model, som kan bruges på de store overens-

komstområder under LO/DA. Det gøres til et nøglekrav i drøftelser mellem forhandlerne i LO.

29. januar: Hans Jensen, LO, i medieoffensiv mod de "gule" fagforeninger. OK2007 skal give eksklusive rettigheder på uddannelsesområdet til medlemmerne af de overenskomstbærende organisationer.

10. januar: LO's formand, Hans Jensen, forsøger at dæmpe forventningerne i Magasinet Penge på DR1. En samlet løsning i omegnen af 4 pct. er målet. Det giver mærkbare forbedringer uden at ødelægge konkurrenceevnen. Det er stadig jobfest frem for lønfest.

5. januar 2007: Forhandlinger på det retningsgivende industriområde begynder.

Optakt: Den buldrende økonomi skruer forventningsniveauet i vejret (efterår 2006) og en overenskomstforhandling, der ellers kunne se ud til at forløbe uden komplikationer, bliver vanskeligere.

Jesper Due og Jørgen Steen Madsen er professorer og arbejdsmarkedsforskere ved forskningscenteret FAOS, Sociologisk Institut, Københavns Universitet.

FAOS
07.04.07